

📄 Pääkirjoitus

Verkkotilastojen valossa

Käsissänne saattaa nyt olla viimeinen painettu *Media & viestintä* -lehden vuosikirja. Jo muutamien vuosien ajan painotuuotteena on julkaistu vain vuosikirja, johon on koottu vuoden aikana julkaistut tutkimusartikkelit. Lehden kaikki muu aineisto, eli esimerkiksi kirja-arviot, keskustelut ja analyysit, on julkaistu vain verkossa. Tänä vuonna painettu vuosikirja lähti pelkästään niille, jotka sen erikseen tilasivat. Jatkon osalta lopullisia päätöksiä ei ole vielä tehty, mutta on selvää, että suunta on paperista verkkoon.

Kuten tiedämme, verkossa toiminen jättää aina jälkiä ja kerryttää dataa, myös tämän lehden verkkoversion selaaminen. *Media & viestintä* -lehden julkaisu siirtyi kesällä 2017 Journal.fi-alustalle, joten meillä on nyt käyttötietoja noin kahden ja puolen vuoden ajalta. Mitä ne kertovat tieteellisten julkaisujen lukemisesta tai media- ja viestintätutkimuksesta? Verkkotilastot kertovat ainakin sen, että juttujen latausmäärät ovat kasvussa: vuonna 2018 artikkelilatauksia oli kaikkiaan 69 754 ja vuonna 2019 niitä oli jo 75 378. Lukijat ovat siis löytäneet avoimesti saatavilla olevat artikkelimme. Luvut sisältävät myös vanhojen, arkistosta löytyvien juttujen lataukset, ja niistä nähdään, että myös jälkikäteen digitoituja artikkeleita luetaan edelleen. Vuoden 2019 aikana suosituimpia artikkeleita ladattiin 800–1000 kertaa. Mielestämme nämä ovat varsin mainioita lukuja suomenkieliselle akateemiselle mediatutkimukselle.

Millaisia juttuja lehdestämme sitten luetaan? Jos tarkasteluun ottaa koko kahden ja puolen vuoden kaaren, kärkipäässä ovat sellaiset teemat, kuten vihapuhe ja valheet, sosiaalinen media, toimittajuus, digitaalisuus ja mediakasvatus. Kuvia latauslukuja ovat saaneet myös jotkin teoriaklassikot, joita meillä on julkaistu käännösartikkeleina (esim. Jürgen Habermasin ja Nancy Fraserin julkisuusteoriat), samoin sellaiset alkuperäisartikkelit, jotka avaavat alan keskeisiä käsitteitä tai menetelmiä (esim. Erkki Karvosen artikkeli kehystämisestä). Latausmäärästä näkyy myös, jos artikkeli on ollut esimerkiksi pääsykoe- tai opetusmateriaalina. Suomenkieliselle artikkelimitaiselle ja helposti saatavilla olevalle opetusmateriaalille on kysyntää ja käyttöä. Kaikkein ladatuin yksittäinen artikkeli kahden ja puolen vuoden ajalta (1560 latausta) on Marja-Leena Bilundin, Mari Muinosen ja Sara Sintosen ”Tilannetaju ja tahdikkuus oppilaiden yhteisöllisessä digitaalisessa työskentelyssä” (*Media & viestintä* 1/2016), jota käytetään muun muassa Itä-Suomen yliopiston kasvatustieteen opetuksessa. Pidämme erittäin hyvänä suuntana, että *Media & viestintä* tavoittaa myös opiskelijat.

Lisää tilastotietoa on luvassa tulevan kevään aikana, sillä Tieteellisten seurain valtuuskunta (TSV) toteuttaa Journal.fi-portaalissa lukijatutkimuksen. Tutkimuksella pyritään selvittämään, lukevatko artikkeleita muutkin kuin tutkijat ja miten tutkimustieto

---

leviää yleisölle avoimen julkaisemisen kautta. Kyselyyn pääsee osallistumaan lehden kotisivulla olevasta bannerista, kun vierailee *Media @ viestinnän* sivuilla helmi–maaliskuussa. Kannustamme kaikkia lehtemme lukijoita vastaamaan tähän tutkimuskyselyyn.

Käsillä olevasta vuosikirjasta näkyy, että vuonna 2019 *Media @ viestinnässä* käsiteltiin rinnakkain – ja usein myös ristikkäin samassa artikkelissa – sekä perinteistä että sosiaalista mediaa. On selvää, että esimerkiksi journalistinen media toimii samassa mediamaisemassa kuin verkon arvaamattomat keskustelupalstat ja että ajoittain nämä maailmat myös kohtaavat. Vuoden kattauksessa on huomioitu myös huumori ja visuaalisuus, eli seikat, jotka voisivat kenties toimia monimutkaista mediamaisemaa yhdistävinä tekijöinä. Lisäksi vuosikirja tarjoaa katsauksen toimittajakunnan tasa-arvoistumisen lähihistoriaan ja antaa ajankuvaa 2020-luvun taitteesta käsittelemällä tietovuotoja, whatsappia ja turvapaikanhakijoita.

Mennyt vuosi on ollut suomenkielisen median ja viestinnän tutkimuksen kannalta vilkas. Lehti on saanut uusia artikkelikäsitelmäkäsikirjoituksia noin kymmenkunta enemmän kuin edellisenä vuonna, joka sekin oli kasvun vuosi verrattuna edeltäviin 2000-luvun vuosiin. Kasvuun ovat hyvin todennäköisesti vaikuttaneet sekä ilmainen verkkosaataavuus että vuoden 2019 alusta voimaan tullut julkaisuluokituksen nosto, JUFO 2. Vaikka painetun vuosikirjan ilmestyminen siis mitä ilmeisimmin jossain vaiheessa loppuu, ei kiinnostus suomenkielisen viestinnän tutkimuksen julkaisemiseen näytä hiipumisen merkkejä vaan pikemminkin päinvastoin. Tällaisessa tilanteessa on kiitollista olla mukana tekemässä lehteä ja aloittaa uusi tutkimuksen vuosikymmen. Kiitos kuuluu paitsi toimituksen jäsenille myös kaikille refereille ja käsikirjoituksia tarjonneille. Kii-tämme myös Media- ja viestintätieteellisen seuran hallitusta sekä kaikkia jäseniä, joita ilman ei olisi myöskään lehteä.